

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. дбн Майя Петрова Стойнева,
Катедра по ботаника при Биологическия факултет на Софийския университет
"Св. Климент Охридски",

назначена със Заповед Р-109-389/27.06.2018 г. на Ректора на Медицинския университет „Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна за член на Научно жури за провеждане на конкурс за заемане на академична длъжност “професор” в област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3 Биологически науки, Научна специалност Биология (Медицинска биология и Ботаника) към Факултета по фармация на МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов” (обявен в ДВ бр. 36/27.04.2018) с единствен кандидат доц. Добри Лазаров Иванов, дб.

Представената документация отговаря на изискванията на ЗРАСРБ, на Правилника на МУ-Варна и технически е оформена изрядно, което изключително улеснява рецензирането.

Представената по-долу рецензия е изготвена в съответствие с изискванията на текстовете в Раздел IV и Препоръчителни показатели за оценяване при провеждане на конкурс от Научно жури за присъждане на научни степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет – Варна от Правилника за развитието на академичния състав в МУ–Варна, 2017 (свален от <http://www.mu-varna.bg/BG/AboutUs/Documents/pravilnici%202017/as%20razvitie.pdf> на 27.07.2018 г.)

Добри Лазаров Иванов (роден на 19.01.1958 г. в гр. Мадан) е завършил Софийския университет „Климент Охридски“ през 1985 г. като магистър-биолог със специализация „Ботаника“. Непосредствено след завършване на висшето си образование той става редовен докторант в престижната Катедра по микология и алгология на Биологическия факултет на Московския държавен университет „М. В. Ломоносов“. През 1990 г. успешно защитава там дисертационния си труд, посветен на проучването на лишките на Пирин планина и тяхната екология.

Професионалното развитие на Д. Иванов преминава през позиция на научен сътрудник II степен в Софийския университет "Св. Климент Охридски" (1991-2000), последвано от покана за работа като гост-изследовател във Фарлоу хербариум на Харвардския Университет (2000-2001). По време на работата си в "Св. Климент Охридски", където изпълнява преките си задължения в УБГ-Варна, той е поканен като хоноруван преподавател да чете лекции и води упражнения по лихенология на студентите от специализациите „Ботаника“ и „Лечебни растения“ в Катедрата по ботаника на Биологическия факултет. От 2001 до 2008 г. е мениджър в две фирми, свързани с размножаване и разпространение на растителни видове („Ерика ООД“ и „Паркове и градини ЕООД“). През 2008 г. той постъпва в Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов“, където започва работа като ботаник (2008-2010), а от 2010 г. досега е доцент и настоящ ръководител на Катедрата по биология. Общият стаж по специалността до подаването на документите по конкурса е 19 години, 6 месеца и 6 дни (според представената официална справка от МУ–Варна).

В процеса на кариерното си развитие доц. Иванов има три специализации в чужбина при проф. Голубкова (Русия), д-р Лоппи (Италия) и д-р Ла Грека (САЩ), които оказват изключително въздействие върху оформянето на професионалните му качества и способстват за израстването му в областта на криптогамната ботаника и лихенологията.

В настоящия конкурс доц. Д. Иванов, дб участва с разнообразни по обем и характер научни трудове, отразени коректно в приложените документи. Всички представени материали категорично показват, че научноизследователската му дейност е в областта на обявения конкурс.

Доколкото всички представени публикации са преминали през рецензиране, не бих искала да повтарям този процес. Затова направо ще се спра на приносите в научните трудове на единствения кандидат в конкурса. Справката за научните приноси в публикациите на доц. Д. Иванов (Приноси 1-3) е изработена в принципно съответствие с резултатите отразени в представените трудове. Поради ограничения обем на рецензията няма да преповторя всички представени приноси, които приемам напълно. Също така приемам за логичен принципа на

представеното от кандидата разделяне на приносите в три направления според основните области на научните интереси: „1) Изследвания на природни ресурси, в т. ч. в областта на ботаниката (научни трудове с номера 27, 28, 31, 34, 40, 41, 42, 45, 53, 54, 56, 59, 60, 62); 2) Проучвания върху прогностични маркери и разработване на нови оптимизирани протоколи за нуждите на медицинската практика (научни трудове с номера 29, 30, 32, 46, 49, 51, 52, 61, 63, 64); 3) Проучвания в областта на клиничната токсикологична практика (научни трудове с номера 33, 35, 36, 37, 38, 39, 43, 44, 47, 48, 50, 55, 57, 58)“. Много важен момент е, че по-голямата част от получените резултати са оригинални и са резултат на теренни или клинични проучвания, допълват и обогатяват съществуващи знания, а малка част са с потвърдителен характер. В първата група са включени и флористични приноси, които са от съществено значение както за опознаване и опазване на биоразнообразието на България и на защитени природни територии в страната, така и за развитието и на научното направление нутригеномика у нас. Важните флористични приноси на доц. Иванов често са обвързани с екологични данни и сериозен флорогенетичен анализ и са умело преплетени с интересни етноботанични проучвания, свързани с лечебни растения. При това, освен изясняването на техния състав и оценяване ролята на различни демографски показатели и фактори за отношението на населението към използването на билки и разликите с приемането на конвенционален тип лечение, е направено класифициране на групите лечебни растения според заболяванията, които те повлияват, и вида на използваната растителна субстанция. Втората и третата група приноси на доц. Иванов са свързани с диагностициране и лечение на различни (вкл. общественозначими) заболявания, някои от които с висока смъртност, поради което се налага изясняването и прилагането на всички възможни методи на лечение, които биха довели до благоприятен изход. Тук се отнасят тежки метанолови интоксикации, наркотични интоксикации, фалоидни интоксикации, отравяния с широко използвани органофосфорни пестициди, рак на гърдата и др. Различните методи на лечение включват приложение на иновативни подходи, което придава допълнителна значимост на представените от кандидата трудове. Особено внимание заслужават представените приноси въз основа на обзори и

собствени изследвания във връзка с репродуктивните женски клетки и ин витро процедурите.

Сред описаните приноси има и такива с методологичен характер, които по мое мнение биха могли да бъдат отделени в специална подточка. Това например са приноси с номера 2.2.2, 2.3.1, 2.4.1, 3.2.5, 3.3.3 и др. Специално внимание заслужават и практико-приложните приноси с обществена значимост, направени в резултат на проведените изследвания. Такива са приносите с номера 1.1.12, 1.1.13, 2.2.3, 3.1.5, 3.6.4 и др. Те също биха могли да бъдат отделени в специална подточка и е очевидно, че събирането на всички приноси само в три точки се дължи на добре известната скромност на кандидата. В тази рецензия след декларираното приемане на приносите бих искала да направя уточнения само по отношение на някои от формулировките в представената справка. Така например в принос 3.5.3 „диворастящи гъби“ са противопоставени на „ядливи гъби“. Предполагам, че става въпрос за техническа грешка при превода от английски език, защото много от диворастящите гъби са ядливи, а в текста очевидно вместо „ядливи“ се имат пред вид закупени гъби вместо събрани в природата гъби. В принос 2.1.4 е посочено, че е проучено „влиянето на различни протоколи...върху броя и качеството на яйцеклетките..“. Предполагам, че става въпрос за проучване ефекта от прилагането на различни протоколи. Приемам за резонно посочването на успешното извеждане на ръководството на докторанти до защита сред научните приноси от гледна точка на това, че ръководството на дисертационни трудове за придобиване на ОНС „доктор“ е в основата на създаването на научни школи, а този аспект от дейността на университетски преподавател е от изключителна важност.

Представените накратко резултати са отразени в научните публикации на доц. Д. Иванов, с които той участва в конкурса - общо 38 на брой (с коректно посочен импакт фактор за съответните статии). Те са публикувани след присъждане на докторската степен и след заемането на академичната длъжност „доцент“, за които са били представени съответно 3 и 23 труда. Така представените за конкурса трудове съставляват 59% от общата му научна продукция, която включва 64 научни статии (вкл. обзори) и доклади, публикувани в пълен текст. Освен това като научна активност в конкурса са представени и 7 учебни помагала и 21 заглавия/резюмета

на участия в научни форуми, с които общият брой става 93. Подборът и подредбата на трудовете на доц. Иванов в списъка са в пълно съответствие с т.1 от Раздел „Наукометрични показатели“, Приложение 1 на на Правилника за развитие на академичния състав в МУ–Варна, а в обзорните статии е отразена личната позиция на автора/авторите по отношение перспективите на разглежданите проблеми.

От всички статии за конкурса 27 са на английски език (т.е. 71%) и 11 (т.е. 29%) са на български език. Прави впечатление фактът, че от седемте представени учебни пособия три са на английски език.

Отличното владение на английски език е една от много силните страни на кандидата в конкурса и е логично основана както на знанията, получени в процеса на обучение в известната Английска гимназия на София (114 Гимназия с преподаване на английски език) и надградени по време на работата му в Харвард и Италия. Вторият свободно ползван чужд език от доц. Иванов е руският, усъвършенстван по време на обучението му за придобиване на ОНС „доктор“ в Москва. Владението на чужди езици определя и активното участие на доц. Иванов в чуждоезиковото обучение в МУ–Варна и специално е отбелязано тук съобразно чл. 7 от Раздел „Учебно-преподавателска дейност“, Приложение 1 на Правилника за развитие на академичния състав в МУ–Варна.

Според подадената официална справка от МУ–Варна цитатите на статиите на кандидата в конкурса са 153. Те са свидетелство за високото качество на научната продукция и разпознаваемостта на доц. Д. Иванов. Освен това, според известната ми литература труд с номер 53 от общия списък на трудовете вече е цитиран два пъти (в *Acta Zoologica Bulgarica* 2018, Suppl. 11:3-6, IF=0.413 и в *Research Journal of Food and Nutrition* 2018, 2 (3):13-17), а труд с номер 85 е цитиран един път (*Annual of Sofia University* 2018, 101: 12-31). С това броят на цитатите на доц. Иванов става 156.

В материалите за конкурса е представен списък с 21 участия в научни форуми: 7 международни и 14 национални конференции, някои от които с международно участие. Тези участия са в колективи, с което се потвърждават уменията и компетенциите на доц. Д. Иванов за работа в екип. Представянията на

научните форуми категорично допълват представата за изследователските постижения на кандидата и за неговата научна активност.

Професионалните умения на доц. Д. Иванов се потвърждават и от работата му като експерт и изследовател в 4 проекта (след хабилитирането като доцент): два национални, финансирани от МОН и два по Европейската Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“.

Цялостният облик на доц. Д. Иванов като кандидат за заемане на академичната длъжност „професор“ би бил представен непълно без оценка на учебнопреподавателската му работа. Тази изключително важна дейност, коректно отразена в Приноси 4.1-4.7 и в Творческата автобиография на кандидата, е оставена специално за края на рецензията, за да може да бъде отделена голямата ѝ роля в професионалния живот на доц. Иванов. В документацията по конкурса е приложена справка, показваща високата му учебна заетост, варираща от 352 до 547 часа годишно, т.е. средно над 417 часа годишно аудиторна заетост! Очевидно, че освен прякото преподаване, на тази дейност кандидатът посвещава много време и сили като разработва лекции и занятия в девет различни дисциплини в шест специалности, актуализира както учебни програми за обучение по биология на български език за специалностите „Медицина“, „Дентална медицина“, „Фармация“ и „Помощник фармацевт“, така и учебни програми за обучение по биология на английски език за специалностите „Медицина“ и „Дентална медицина“, разработва електронни изпитни тестове и участва в създаването на седем учебни пособия с общ обем 839 страници. Тук от съществено значение е да се отбележи, че наред с въвеждането и разработването на нови лекционни курсове, те са развити и като електронни ресурси, качени на платформата Blackboard. Несъмнен методичен принос и принос за цялостното успешно развитие на МУ-Варна е разработването на система за кандидатстудентски изпити по биология и оценяване за българоезиково и англоезиково обучение и издаването на помощни пособия с изпитни тестове и задачи. Тук отново прави впечатление подготовката на бази данни с тестови въпроси за компютърно-базирано генериране на изпитни тестове за кандидатстудентски изпит по биология за по биология за медицина, дентална медицина и фармация в Медицински Университет – Варна и други за

специалностите „Медицинска сестра“ и „Акушерка“ в Медицински университет Варна и във филиали в гр. Шумен, Сливен и Велико Търново и за специалности от Медицински колеж Варна. Наред с всичко това доц. Иванов участва активно в организиране и провеждане на подготвителни кандидатстудентски курсове за Медицински университет Варна. Въведена е система за обратен контрол чрез анкети и анализ на студентското мнение. Освен това от 2010 година насам доц. Иванов е научен ръководител на трима успешно защитили докторанти, на още един докторант, работещ понастоящем по своята докторска дисертация, а също така на трима дипломанти. С активната му помощ са акредитирани за първи път две докторски програми за обучение на докторанти в катедра „Биология“ по 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.3. Биологически науки, специалност „Медицинска Биология“ и „Ботаника“. Доц. Иванов и неговите колеги-преподаватели и съавтори проф. М. Филипова и д-р Джени Чернева оценяват и популяризират важната роля на учебните практики по ботаника за обучението на студентите-фармацевти и на научни форуми. Доколкото представените документи се отнасят за конкурс за заемане на академичната длъжност професор в университет, специално подчертавам тази преподавателска и организационна активност на кандидата, която отнема изключително много време и сили и трябва да бъде много и много високо оценена. Държа да отбележа, че не всички хабилитирали се преподаватели у нас са доказали подобни високи показатели в конкурсите си.

Немаловажна е и голямата административна и организационна дейност на доц. Иванов като ръководител на катедра, член на Факултетен съвет, член на Научен съвет и активен участник в кандидат-студентските кампании. Високо оценявам тази времеемка страна от разнообразните дейности на кандидата за заемането на академичната длъжност „професор“:

Имам дългогодишни лични впечатления от доц. д-р Д. Иванов още от студентските ни години и от съвместната ни работа в областта на криптогамната ботаника. Мога да твърдя, че той е отговорен и системен изследовател, всеотдаен преподавател и изключително коректен колега. Неговият висок професионализъм в съчетание с известната му добронамереност го правят както търсен и уважаван

член на научни журита за присъждане на научни звания и академични длъжности, така и цѐнен рецензент на научни статии в реферирани престижни списания.

Въз основа на представените конкурсни материали и отличните ми лични впечатления считам, че преподавателският опит, качества и умения и изследователските постижения на доц. Добри Лазаров Иванов, дб са достатъчно основание за избирането му за професор по 4.3. Биологически науки (биология – медицинаска биология и ботаника) във Факултета по фармация на Медицинския университет „Проф. д-р П. Стоянов“ - Варна. Поради това, като имам пред вид, че всички наукометрични показатели и представени документи са в съответствие със ЗРАСРБ и с Правилника на МУ–Варна, си позволявам да дам положителна оценка на представените материали и да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да подкрепят този избор.

30.07.2018 г.

Подпис: 
/Проф. дбн М.Стойнева/